

Komanický proti Slovensku, rozsudek ze dne 4. 6. 2002

Stěžovatel: Komanický

Žalovaný stát: Slovensko

Číslo stížnosti: 32106/96

Datum: 04.06.2002

Článek Úmluvy: čl. 13
čl. 6 odst. 1

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: občanskoprávní řízení, rovnost zbraní, spravedlivé projednání, spravedlivý proces, účinný prostředek nápravy

Významnost: 2

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

4. června 2002

VĚC KOMANICKÝ

(Rozsudek ve věci Komanický versus Slovensko)

Evropský soud pro lidská práva - Čtvrtá sekce (dále jen „Soud“), zasedající jako senát, který tvořili soudci Sir Nicolas Bratza, předseda, M. Pellonpää, A. Pastor Ridruejo, J. Makarczyk, V. Strážnická, R. Maruste, S. Pavlovski a dále M. O’Boyle, tajemník sekce, po uzavřené poradě, která se konala dne 14. května 2002. uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ vyvstal na základě stížnosti (č. 32106/96) proti Slovenské republice, podané u Evropské komise pro lidská práva (dále jen „Komise“) na základě dřívějšího článku 25 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) slovenským občanem panem Ioanem Kornelijem Komanickým (dále jen „stěžovatel“) dne 1. listopadu 1995.
2. Slovenská vláda byla zastoupena svým zástupcem panem P. Vršanským
3. Stěžovatel zejména tvrdil, že jeho právo na spravedlivé a veřejné projednání bylo porušeno v řízení ohledně jeho výpovědi z pracovního poměru v roce 1991 a že v tomto případě z tohoto hlediska neměl žádný účinný právní prostředek nápravy.
4. Stížnost byla postoupena Soudu dne 1. listopadu 1998. když Protokol č. 11 k Úmluvě vstoupil v platnost (článek 5 § 2 Protokolu č. 11).
5. Stížnost byla přidělena Druhé sekci Soudu (ustanovení 52 § 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce byl vytvořen senát k projednání tohoto případu (článek 27 § 1 Úmluvy), jak stanoví

ustanovení 26 § 1 Jednacího řádu Soudu.

6. Dne 13. září 2001 prohlásil senát stížnost za částečně přípustnou.
7. Dne 1. listopadu 2001 Soud změnil složení svých sekcí (ustanovení 25 § 1 Jednacího řádu Soudu). Tento případ byl přidělen nově složené Čtvrté sekci (ustanovení 52 § 1 Jednacího řádu Soudu).
8. Stěžovatel i Vláda uplatnili připomínky k meritu věci (ustanovení 59 § 1 Jednacího řádu Soudu). Senát rozhodl, po konzultaci se stranami, že k meritu věci není nutné ústní jednání (ustanovení 59 § 2 in fine Jednacího řádu Soudu).

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Stěžovatel byl zaměstnán na Okresním národním výboru v Bardejově. V roce 1988 dostal výpověď pro porušení kázně. Následně pak soudy ve dvou instancích prohlásily výpověď za protiprávní. Jejich rozhodnutí se stalo konečným dne 2. srpna 1991.
3. V roce 1990, kdy výše uvedené řízení stále ještě probíhalo, přestaly národní výbory ex lege existovat a jejich likvidace formálně skončila 31. července 1991. Národní výbory byly nahrazeny okresními úřady, které však formálně nebyly jejich právními nástupci.
4. Dne 2. září 1991 dal Okresní úřad v Bardejově stěžovateli výpověď podle § 46 odst. 1 zákoníku práce. Výpověď nabyla účinnosti dne 31. prosince 1991. Stěžovatel toto rozhodnutí napadl. Argumentoval zejména tím, že výpověď je protiprávní, a požadoval náhradu škody způsobené ukončením jeho pracovní smlouvy.
5. Dne 16. července 1993 Okresní soud v Bardejově strany vyslechl a žalobu stěžovatele zamítl.
6. Stěžovatel se odvolal. Tvrdil, že vládní nařízení upravující likvidaci bývalých národních výborů je protiprávní, že se stal zaměstnancem Okresního úřadu v Bardejově poté co jeho výpověď z roku 1988 byla prohlášena za protiprávní dne 2. srpna 1991, a že okresní úřad mu vyplácel mzdu až do konce roku 1991.
7. Dne 8. března 1994 vyslechl strany Krajský soud v Košicích. Příklad byl odročen a zástupce žalované strany byl vyzván, aby předložil vládní nařízení ze dne 24. listopadu 1990 týkající se praktických aspektů likvidace národních výborů. Dne 14. dubna 1994 si stěžovatel u krajského soudu stěžoval, že soud měl o případu rozhodnout 8. března 1994, jelikož měl k dispozici všechny relevantní důkazy. Další ústní jednání před krajským soudem proběhlo 26. dubna 1994. Strany byly seznámeny s listinnými důkazy předloženými zástupci žalované strany. Stěžovatel požádal o vyloučení soudců krajského soudu.
8. Dne 7. července 1994 Krajský soud v Košicích zrušil rozsudek soudu první instance a nařídil okresnímu soudu, aby si vyžádal další důkazy. V rozhodnutí se uvádělo, že soud první instance nestanovil s dostatečnou jistotou, zda stěžovatel byl či nebyl zaměstnán Okresním úřadem v Bardejově mezi 2. srpnem 1991 a jeho druhou výpovědí. Krajský soud zejména shledal nezbytným stanovit, zda v daném období stěžovatel obdržel plat nebo jeho náhradu, tj. zda částky, které obdržel, byly vypláceny z fondů přidělených okresnímu úřadu nebo ze zvláštního fondu Ministerstva vnitra. Odvolací soud dále uložil okresnímu soudu, aby stanovil, zda Ministerstvo vnitra zmocnilo či nezmocnilo přednostu Okresního úřadu v Bardejově, aby vyhověl požadavkům stěžovatele. V rozhodnutí se uvádělo, že za účelem stanovení těchto faktů mají být vyslechnuti svědkové. Příklad byl vrácen Okresnímu soudu v Bardejově k novému projednání a rozhodnutí.
9. Stěžovatel a zástupce žalované strany se dne 8. září 1994 k okresnímu soudu nedostavili. Stěžovatel se nedostavil k dalším ústním jednáním připraveným na 26. září 1994 a na 4. října 1994. K posledně uvedenému datu svou nepřítomnost omluvil. Ve svém dopise ze dne 3. října 1994 stěžovatel uvedl, že se nemohl zúčastnit ústního jednání z osobních důvodů a že mu nebylo dovoleno, aby se řádně seznámil se spisem k danému případu. Stěžovatel dále požádal, aby svědkové a zástupci žalované strany nebyli vyslechnuti v jeho nepřítomnosti.

10. Další ústní jednání bylo nařízeno na 4. listopadu 1994. Okresní soud projednal případ za nepřítomnosti stěžovatele, protože podle Vlády obeslání bylo zasláno stěžovatelově dceři a stěžovatel sám se neomluvil. Stěžovatel tvrdí, že nebyl obeslán. Dne 4. listopadu 1994 vyslechl okresní soud dva úředníky Okresního úřadu v Bardejově, kteří potvrdili, že stěžovatel nebyl tímto úřadem zaměstnán a že neobdržel žádný plat z rozpočtu okresního úřadu. Náhrada platu, kterou stěžovatel obdržel mezi 2. srpnem 1991 a 31. prosincem 1991, tj. do doby, než se jeho výpověď stala účinnou, byla placena ze zvláštního fondu Ministerstva vnitra. Svědkové dále vysvětlili, že výpověď, kterou okresní úřad zaslal stěžovateli, se vztahovala k jeho pracovní smlouvě s okresním národním výborem, který mezitím přestal existovat. Okresní soud ji zaslal v souladu s příslušnými instrukcemi vydanými Ministerstvem vnitra.
11. Dne 14. listopadu 1994 okresní soud případ odročil, protože stěžovatel se předem omluvil pro nemoc.
12. Další jednání bylo stanoveno na 10. ledna 1995. Stěžovatel obdržel obeslání dne 27. prosince 1994. Stěžovatel podle jeho tvrzení zaslal o půl osmé ráno dne 10. ledna 1995 dopis kanceláři okresního soudu, v němž soud informoval, že se nezúčastní jednání stanoveného na půl deváté dopoledne téhož dne. V dopise stěžovatel uvedl, že před několika dny mu nebylo dovoleno nahlédnout do spisu a že tudíž nepokládá za nutné se omlouvat za svou nepřítomnost. Vláda uvádí, že dopis byl soudní kanceláři doručen v deset hodin dopoledne. To stěžovatel popírá a tvrdí, že doba doručení dopisu na něm byla vyznačena později a že na jeho kopii dopisu, orazítkované kanceláři soudu, není hodina doručení vyznačena.
13. Dne 10. ledna 1995 pokračoval Okresní soud v Bardějově v řízení za nepřítomnosti stěžovatele. Soud vynesl rozsudek, jímž žalobu zamítl. V rozsudku okresní soud uvedl, že okresní úřad není právním nástupcem bývalého stěžovatelova zaměstnavatele a že stěžovatel nemá právo na to, aby byl zaměstnán okresním úřadem. Soud konstatoval, že zasláním výpovědi stěžovateli jednal okresní úřad v souladu s platnými nařízeními Ministerstva vnitra a Ministerstva financí. Podle těchto nařízení byly okresní úřady pověřeny, aby urovnaly otázky spojené s pracovními vztahy, které zůstaly nedořešeny poté, co pracovní skupiny vytvořené za účelem likvidace národních výborů přestaly k 31. červenci 1991 existovat. Soud dospěl k závěru, že okresní úřad jednal v souladu s § 251 zákoníku práce.
14. Stěžovatel se odvolal. Uvedl, že okresní úřad neměl právo zaslat mu výpověď a že mu měl nabídnout práci poté, co jeho výpověď od předchozího zaměstnavatele byla prohlášena za protiprávní. Tvrdil, s odkazem na relevantní výplatní pásky, že byl placen ze stejného účtu jako ostatní zaměstnanci okresního úřadu poté, co jeho první výpověď byla prohlášena za protiprávní dne 2. srpna 1991. Stěžovatel pokládal za irelevantní, že Ministerstvo vnitra dalo okresnímu úřadu k dispozici částku peněz za účelem urovnání některých nedořešených případů týkajících se existence bývalých národních výborů, jelikož podle jeho názoru tato částka peněz byla použita pro různé účely. Ve svém odvolání stěžovatel uvedl, že byl kontrolorem a že měl výborné znalosti o významných otázkách. Věrohodnost jeho tvrzení může být dokázána znalcem.
15. Stěžovatel si rovněž u odvolacího soudu stěžoval, že okresní soud nevzal v úvahu jeho argumenty, že neshromáždil relevantní fakta a že jednal v jeho nepřítomnosti. Závěrem stěžovatel uvedl, že by odvolací soud měl případ projednat v jeho přítomnosti, že nemá v úmyslu se k případu před soudem dále ústně vyjádřit a že si přeje položit otázky svědkům a zástupcům žalované strany za účelem objasnění relevantních skutečností.
16. Jednání před Krajským soudem v Košicích nařízená na 20. září 1995 a na 26. ledna 1996 byla odročena, jelikož se strany nedostavily. Stěžovatel omluvil svou nepřítomnost v obou případech. Před druhým z výše nařízených jednání informoval stěžovatel soud, že měl různé problémy včetně zdravotních, a požádal, aby o případu bylo rozhodnuto za jeho přítomnosti.
17. Příští jednání bylo nařízeno na 6. března 1996. Krajský soud vyzval stěžovatele, aby pro případ, že se jej nebude moci zúčastnit, předložil lékařské potvrzení, neboť jinak bude o případu rozhodnuto za jeho nepřítomnosti. Dne 2. března 1996 zaslal stěžovatel doporučený dopis v

obálce adresované „Státnímu krajskému soudu“ v Košicích. V dopise stěžovatel informoval krajský soud, že je nemocen, a přiložil lékařské potvrzení. Stěžovatel dále soud požádal, aby případ neprojednával za jeho nepřítomnosti. V dopise bylo uvedeno číslo jednací, jméno předsedajícího soudce a také datum ústního jednání.

18. Dopis byl orazítkován kanceláří krajského soudu. Razítko označuje, že dopis byl doručen 5. března 1996. Na dopise je rukou psaná poznámka předsedy krajského soudu ze dne 4. března 1996 stanovící, že dopis má být předán předsedajícímu soudci. Na dopise je ještě další rukou psaná poznámka předsedajícího soudce v tom smyslu, že senát, jemuž byl případ přidělen k projednání, dopis obdržel 6. března 1996 o půl jedenácté dopoledne.
19. Vláda uvádí, že dopis byl pokládán za stížnost a že obálka byla předána neotevřená sekretariátu předsedy krajského soudu dne 5. března 1996. Předseda krajského soudu omylem opatřil svou výše uvedenou instrukci datem 4. března 1996. Podle Vlády obdržel předsedající soudce uvedený dopis pět minut po vynesení rozsudku k danému případu.
20. Dne 6. března 1996 projednal Krajský soud v Košicích případ za stěžovatelovy nepřítomnosti a potvrdil rozsudek soudu první instance. Soud konstatoval, že stěžovatelův dopis odeslaný dne 2. března 1996 obdrželi soudci o půl jedenácté dopoledne, tj. poté, co bylo jednání ukončeno. V rozsudku se dále uvádělo, že dopis byl adresován předsedovi krajského soudu a nikoli předsedajícímu soudci.
21. Ve svém rozsudku krajský soud poukázal na to, že vzal v úvahu další důkaz, neboť požádal Ministerstvo vnitra o zaslání zprávy ohledně delegace pravomocí na okresní úřady. Soud dospěl k závěru, s odkazem na všechny důkazy, které měl k dispozici, že odvolání stěžovatele je neoprávněné.
22. Krajský soud zejména konstatoval, že stěžovatelova výpověď od Okresního národního výboru v Bardějově byla prohlášena za neplatnou rozhodnutím, které se stalo konečným 2. srpna 1991. Do té doby přestaly národní výbory existovat ex lege a jejich likvidace formálně skončila. V souladu s příslušnými nařízeními vydanými Ministerstvem vnitra a Ministerstvem financí bylo nově vytvořeným okresním úřadům uloženo, aby urovnaly jakékoliv pracovní právní problémy týkající se bývalých národních výborů, které nebylo možné dořešit do 31. července 1991. Krajský soud tudíž potvrdil názor soudu první instance, podle něhož Okresní úřad v Bardějově jednal v souladu s ustanovením § 251 zákoníku práce. Krajský soud rovněž přihlédl k doplňujícím důkazům, které okresní soud shromáždil 4. listopadu 1994 a z nichž vyplývalo, že peníze vyplácené stěžovateli pocházely z rozpočtu Ministerstva financí. Krajský soud dospěl k závěru, že se stěžovatel nestal zaměstnancem okresního úřadu. Proto byla předmětná výpověď podána v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 zákoníku práce.
23. Dne 23. dubna 1996 podal stěžovatel dovolání ohledně právních aspektů. Stěžoval si. inter alia, že mu nebylo dovoleno jednat před odvolacím soudem, a odvolal se na ustanovení § 237 písm. f) občanského soudního řádu.
24. Dne 26. listopadu 1997 zamítl Nejvyšší soud dovolání ohledně právních aspektů jako nepřijatelné, aniž by vyslechl strany. Ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud konstatoval, že nedošlo k žádnému pochybení ve smyslu § 237 písm. f) občanského soudního řádu v řízení, které stěžovatel napadl. Nejvyšší soud se nevyjádřil k meritu případu.
25. Relevantní vnitrostátní právo a praxe
26. Zákoník práce
27. Ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) stanoví, že osoba může dostat výpověď, jestliže organizace, která ji zaměstnává, přestává existovat, nebo má-li být část této organizace začleněna do jiné organizace a tato nemá možnost nabídnout zmíněné osobě práci v souladu s její pracovní smlouvou.
28. Podle ustanovení § 251 v případech, kdy se organizace likviduje, musí likvidátor nebo stát uspokojit požadavky zaměstnanců takovéto organizace.
29. Občanský soudní řád
30. Ustanovení § 101 odst. 1 stanoví, že k tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení, jsou účastníci

povinni, inter alia, dbát pokynů soudu. Odstavec 2 paragrafu 101 opravňuje soud, aby pokračoval v řízení dokonce i tehdy, jsou-li účastníci nečinní. Jestliže se účastník řízení nedostaví k ústnímu jednání, i když byl řádně obeslán, a jestliže nepožádá, aby ústní jednání bylo z vážného důvodu odročeno, může soud pokračovat v řízení i za neúčasti tohoto účastníka. Soud pak vezme v úvahu obsah spisu a důkazy, které již byly provedeny.

31. Podle ustanovení § 237 písm. f) je dovolání ohledně právních aspektů možné, bylo-li účastníkovi zabráněno jednáním odvolacího soudu, aby mohl vystoupit před soudem.
32. V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, č. R 31/1995) je nemoc účastníka, která byla řádně lékařsky potvrzena, vážným důvodem ve smyslu ustanovení § 101 odst. 2 občanského soudního řádu. Jestliže účastník řízení včas požádal, aby v takovémto případě bylo řízení odročeno, pak se další soudní projednávání případu za neúčasti tohoto účastníka pokládá za zabraňující mu vystoupit před soudem ve smyslu ustanovení § 237 písm. f) občanského soudního řádu.

PRAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

37. Stěžovatel učinil několik podání ohledně otázek, které nebyly zahrnuty do jeho původní stížnosti, a ohledně těch částí stížnosti, které byly prohlášeny za nepřijatelné.
38. Soud připomíná, že rozsah případu, který projednává, je určen rozhodnutím o přípustnosti (viz. *mutatis mutandis*, rozsudek ve věci *Ciraklar v. Turecko* ze dne 28. října 1998. *Reports of Judgments and Decisions 1998-VII*, str. 3070, § 28). Soud prohlásil za přípustné stížnosti ohledně údajné absence spravedlivého a veřejného projednání a účinného právního prostředku nápravy v tomto ohledu. Z toho plyne, že rozsah daného případu je vymezen výlučně těmito stížnostmi.
39. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy
40. Stěžovatel uvedl, že jeho právo na spravedlivé a veřejné projednání bylo porušeno v řízení ohledně právní platnosti jeho výpovědi v roce 1991. Tvrdil, že došlo k porušení článku 6 § 1 Úmluvy, jehož relevantní část stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě a veřejně ... projednána ... soudem, ... který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích“

1. Argumenty uplatněné před Soudem
2. Vláda
3. Podle názoru Vlády stěžovatel svým nevhodným chováním sám zapříčinil, že soud rozhodl o případu za jeho nepřítomnosti. Takovýto postup byl v souladu s ustanovením § 101 odst. 2 občanského soudního řádu. Vláda tvrdila, že stěžovatel si byl vědom, že svou žádost o odročení jednání stanoveného na 6. března 1996 měl adresovat přímo předsedajícímu soudci a že mohl rovněž vyrozumět soud o své nepřítomnosti telefonicky nebo telegramem. Z toho Vláda vyvodila závěr, že stěžovatel se ve své podstatě vzdal svého práva na účast při ústním jednání a že se ani nedoslovil k soudu osobně, ani se včas a v řádné formě neomluvil.
4. Kromě toho měl stěžovatel možnost předložit všechny tyto argumenty soudům předtím, než byly vyneseny rozsudky. Tyto argumenty se nezměnily poté, co krajský soud zrušil první rozsudek vyneseny Okresním soudem v Bardějově dne 16. července 1993, a soudy řádně uvedly stěžovatelovy argumenty ve svých rozhodnutích.
5. Vláda rovněž připomněla, že stěžovatel připustil ve svém podání adresovaném Krajskému soudu v Košicích dne 14. dubna 1994, že nashromážděné důkazy jsou postačující k vynesení rozsudku, a že Nejvyšší soud nenalezl žádná pochybení v řízení u soudů nižší instance. Záruky spravedlivého projednání byly tudíž respektovány.
6. Stěžovatel
7. Stěžovatel uvedl, že článek 6 § 1 byl porušen tím, že soudy neaplikovaly zákon správně a že rozhodly arbitrárně, aniž by jej vyslechly. Pokud jde o jednání před Krajským soudem v

Košicích dne 6. března 1996, stěžovatel tvrdil, že jeho dopis s dokumenty uvádějícími, že nebude schopen se jej zúčastnit, byl doručen včas. Pokládá za irelevantní, že soudní administrativa nepředala dopis předsedajícímu soudci před jednáním.

8. Podle názoru stěžovatele bylo jeho právo na spravedlivé a veřejné projednání porušeno, a to zejména tím, že mu nebylo dovoleno prostudovat spis k případu před jednáním u okresního soudu dne 10. ledna 1995 a že neměl možnost se vyjádřit ke svědeckým výpovědím při jednání 4. listopadu 1994. Tyto nedostatky nebyly zhojeny v pozdějším stadiu řízení, jelikož jak krajský soud, tak i Nejvyšší soud rozhodly za jeho nepřítomnosti. Závěrem stěžovatel uvedl, že rozsudek krajského soudu ze dne 6. března 1996 vycházel z dodatečných důkazů, které předložilo Ministerstvo vnitra na žádost krajského soudu a o nichž stěžovatel nevěděl.
9. Zhodnocení Soudu
10. Relevantní principy
11. Soud připomíná, že princip rovnosti zbraní – jeden z prvků širšího pojmu spravedlivý proces – vyžaduje, aby každé straně byla poskytnuta přiměřená příležitost prezentovat svůj případ za podmínek, které jí nezpůsobí podstatnou nevýhodu vis-a-vis jejímu oponentu (viz rozsudek ve věci *Dombo Beheer v. Nizozemí* ze dne 27. října 1993, Serie A č. 274, str. 19, § 33; rozsudek ve věci *Ankerl v. Švýcarsko* ze dne 23. října 1996, Reports of Judgments and Decisions 1996-V, str. 1567-68, § 38).
12. Pojem spravedlivé projednání rovněž zahrnuje právo na kontradiktorní řízení, podle něhož strany musí mít nejen příležitost předložit jakýkoliv důkaz nutný k tomu, aby se svými požadavky uspěly, ale musí také vědět o každém uvedeném důkazu a předložených připomínkách, aby mohly ovlivnit rozhodnutí soudu (viz rozsudek ve věci *Niederost-Huber v. Švýcarsko**) ze dne 18. února 1997, Reports 1997-I, str. 108, § 24 a rozsudek ve věci *Mantovanelli v. Francie* ze dne 18. března 1997, Reports 1997-II, str. 436, § 33).
13. Úkolem Soudu je přesvědčit se o tom, zda řízení posuzováno jako celek bylo spravedlivé, jak vyžaduje článek 6 § 1. V této souvislosti musí být přisouzena důležitost projevům správné administrativy justice. Úkolem Soudu však není zabývat se skutkovými nebo právními omyly, jichž se údajně dopustily vnitrostátní soudy, pokud tyto nemohly porušit práva a svobody chráněné Úmluvou. Kromě toho, zatímco článek 6 Úmluvy garantuje právo na spravedlivé projednání, nestanoví tento článek žádná pravidla ohledně přípustnosti důkazů nebo způsob, jak mají být hodnoceny, což je primárně věcí úpravy vnitrostátním právem a vnitrostátními soudy (viz, *mutatis mutandis*, rozsudek ve věci *Schenk v. Švýcarsko* ze dne 12. července 1988, Serie A č. 140, str. 29, § 46; rozsudek ve věci *Borgers v. Belgie* ze dne 30. října 1991, Serie A č. 214-B, str. 31, § 24 a rozsudek ve věci *Garcia Ruiz v. Španělsko* ze dne 21. ledna 1999, Reports 1999-I, str. 98-99, § 28).
14. Údajná nespravedlnost při probíhajícím řízení
15. V daném případě Okresní soud v Bardějově dne 4. listopadu 1994 vyslechl svědky v souladu s pokyny odvolacího soudu za účelem stanovit relevantní fakta případu. jednání proběhlo za neúčasti stěžovatele a mezi stranami je spor o to, zda byl stěžovatel řádně obeslán či nikoliv. Další jednání před okresním soudem proběhlo dne 10. ledna 1995 a mezi stranami je spor o to, zda se stěžovatel omluvil včas a řádným způsobem.
16. Soud má za to, že mu nepřísluší, aby o těchto otázkách rozhodoval, jelikož na každý pád údajné nedostatky řízení u soudu prvního stupně mohly být napraveny během odvolacího řízení. Skutečně také ve svém odvolání proti rozsudku okresního soudu ze dne 10. ledna 1995 stěžovatel uvedl, že okresní soud provedl dokazování a rozhodl za jeho nepřítomnosti. Stěžovatel rovněž tvrdil, že odvolací soud měl vést řízení k jeho případu za jeho přítomnosti, on že měl úmysl učinit další ústní podání a že si přál položit otázky svědkům a zástupcům žalované strany s cílem objasnit relevantní fakta.
17. Stěžovatel tudíž výslovně požadoval, aby dostal příležitost vyjádřit se ústně k předloženým důkazům v průběhu odvolacího řízení. Ať už měl být skutečný účinek důkazů na rozhodnutí poslední instance jakýkoliv, bylo na stěžovateli, aby zhodnotil, zda to vyžaduje jeho vyjádření.

Krajský soud v Košicích měl tudíž povinnost dát stěžovateli příležitost, aby předložil své vyjádření ještě před jeho rozhodnutím.

18. Krajský soud měl jasně v úmyslu poskytnout stěžovateli takovouto příležitost tím, že nařídil veřejné jednání na 20. září 1995 a na 26. ledna 1996. V obou případech bylo řízení odročeno, protože se strany nedostavily, přičemž stěžovatel svou nepřítomnost omluvil. Třetí jednání bylo stanoveno na 6. března 1996. Stěžovatel omluvil svou nepřítomnost doporučeným dopisem odeslaným 2. března 1996, k němuž připojil lékařské potvrzení. Dopis byl doručen kanceláří krajského soudu nejpozději 5. března 1996, to jest v den předcházející ústnímu jednání.
19. V dopise bylo uvedeno číslo jednací, jméno předsedajícího soudce a také datum jednání. Soud nemůže přisoudit rozhodující význam argumentu Vlády, že na obálce, v níž byl dopis odeslán, byl uveden pouze krajský soud obecně. Proto skutečnost, že dopis byl omylem pokládán za stížnost a že byl předložen sekretariátu předsedy krajského soudu a že byl předán předsedajícímu soudci až po jednání 6. března 1996, nelze uplatňovat jako argument proti stěžovateli.
20. Stěžovatel tudíž požadoval v předstihu, aby jednání bylo odročeno z vážného důvodu ve smyslu ustanovení § 101 odst. 2 občanského soudního řádu. V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu za těchto okolností soudní projednání případu za neúčasti strany je procesním pochybením s tím důsledkem, že taková strana se pokládá za subjekt, jemuž bylo zabráněno jednat před soudem. Stěžovatelovo dovolání v tomto smyslu nebylo k ničemu.
21. Soud dále konstatuje, že před rozhodnutím v dané věci posoudil krajský soud dodatečné důkazy, které nebyly provedeny v prvoinstančním řízení, zejména zprávu Ministerstva vnitra ohledně delegace pravomocí na okresní úřady. Stěžovatel se nemohl k těmto důkazům vyjádřit při jednání konaném dne 6. března 1996, které předcházelo vynesení rozsudku ve věci, z důvodů, které mu nelze klást za vinu, jak Soud konstatoval výše.
22. Za těchto okolností a s přihlédnutím k požadavkům principu rovnosti zbraní a k roli jevu rozhodných pro to, zda byly respektovány, Soud konstatuje, že sledovaný postup neumožnil stěžovateli, aby se řádně účastnil řízení, a tím jej připravil o spravedlivé projednání ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy. Z toho vyplývá závěr, že toto ustanovení bylo porušeno.
23. Údajná arbitrárnost při zamítnutí stěžovatelovy žaloby
24. S přihlédnutím k závěru, že došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivé projednání z výše uvedených důvodů, a po zvážení, že má pouze omezenou pravomoc zabývat se skutkovými či právními omyly vnitrostátních soudů. Soud neshledává nezbytným posoudit odděleně stížnost stěžovatele, že došlo k porušení spravedlnosti řízení také pro údajnou arbitrárnost při zamítnutí jeho žaloby.
25. Údajné porušení článku 13 Úmluvy
26. Stěžovatel uvedl, že neměl k dispozici žádný účinný právní prostředek nápravy, pokud jde o nespravedlnost napadeného řízení. Tvrdil, že byl porušen článek 13, který stanoví toto: „Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“
27. Vláda uvedla, že stěžovatel měl k dispozici účinný právní prostředek nápravy, a to dovolání ohledně právních aspektů k Nejvyššímu soudu. Podle jejího názoru skutečnost, že Nejvyšší soud zamítl takovýto právní prostředek nápravy podaný stěžovatelem, nemůže na situaci nic změnit, protože článek 13 nezaručuje právo na úspěšnost právního prostředku nápravy.
28. Stěžovatel nesouhlasil a tvrdil, že neměl k dispozici žádný účinný právní prostředek nápravy.
29. S přihlédnutím k výše uvedenému závěru, že došlo k porušení článku 6 § 1, Soud nepokládá za nezbytné posuzovat případ rovněž podle článku 13.

III. Aplikace článku 41 Úmluvy

61. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatel požadoval 114 424,33 eur (EUR) plus 22 % úroky z prodlení jako náhradu finanční ztráty způsobené jeho výpovědí z pracovního poměru v roce 1991.
3. Vláda namítla, že neexistuje žádná příčinná souvislost mezi údajným porušením práv stěžovatele podle Úmluvy a materiální škodou tvrzenou stěžovatelem.
4. Soud souhlasí s Vládou, že neexistuje žádná příčinná souvislost mezi tvrzenou materiální škodou a nalezeným porušením. Zejména pak není věcí Soudu, aby spekoval o tom, jaký by byl výsledek řízení, kdyby bylo proběhlo v souladu s článkem 6 § 1 (viz rozsudek ve věci Werner v. Rakousko*) ze dne 24. listopadu 1997. Reports 1997-VII, str. 2514. § 72). Proto musí být požadavek zamítnut.
5. Stěžovatel rovněž požadoval 222 848,66 EUR plus 22 % úroky z prodlení jako náhradu morální škody. Uvedl, že nedostatky napadeného řízení měly za následek, že došlo ke zhoršení jeho dobré pověsti a důstojnosti a že došlo k ohrožení jeho zdraví.
6. Vláda namítla, že je tento požadavek neopodstatněný a přehnaný.
7. Soud zastává názor, že stěžovatel neprokázal, že jeho zdraví je ohroženo průběhem řízení. Má však za to, že stěžovatel utrpěl určitou morální škodu pro nespravedlnost řízení o jeho případu, která není dostatečně kompenzována nálezem porušení Úmluvy. Za okolností tohoto případu a vycházející ze zásady ekvity přiznává Soud stěžovateli náhradu škody ve výši 1000 EUR.
8. Náklady a výdaje
9. Stěžovatel požadoval 6865,45 EUR jako úhradu nákladů a výdajů. Uvedl, že není schopen doložit tento požadavek písemně.
10. Vláda namítla, že požadavek stěžovatele není podepřen žádnými důkazy a že požadovaná částka je přehnaná.
11. Vycházející ze zásady ekvity Soud pokládá za přiměřené přiznat stěžovateli částku 100 EUR jako úhradu jeho nákladů a výdajů.
12. Úroky z prodlení
13. S přihlédnutím ke skutečnosti, že přiznání spravedlivého zadostiučinění je vyjádřeno v euro. Soud shledává vhodným aplikovat úrokovou míru 7.25 %

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Konstatuje, že byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy, pokud jde o řízení probíhající před vnitrostátními soudy při posuzování žaloby stěžovatele;
2. Konstatuje, že není nezbytné posuzovat odděleně stěžovatelovu stížnost podle článku 6 § 1 Úmluvy, že zamítnutí jeho žaloby bylo arbitrární;
3. Konstatuje, že není nezbytné rozhodnout o stížnosti podle článku 13 Úmluvy;
4. Konstatuje,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli do tří měsíců ode dne kdy se rozsudek stane konečným podle článku 44 § 2 Úmluvy, 1000 EUR (jeden tisíc eur). pokud jde o morální škodu, a 100 EUR (jedno sto eur), pokud jde o náklady a výdaje, které budou přepočteny na slovenské koruny kurzem aplikovatelným v den vyrovnání, spolu s jakoukoli daní, která může být vybírána;

(b) že po uplynutí výše zmíněných tří měsíců budou splatny jednoduché úroky o roční úrokové míře 7.25 % až do urovnání;

5. Zamítá zbytek stěžovatelova požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém znění a poté písemně oznámeno dne 4. června 2002 podle ustanovení 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

Michael O'BOYLE

tajemník

Nicolas BRATZA

Předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu - přílohový sešit X/97. Rozsudek Evropského soudu o stížnosti č. 18990/91, str. 9.

*) Viz. Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu - přílohový sešit XV/98, rozsudek Evropského soudu o stížnosti č. 21853/93. str. 12.